

BASEL CONVENTION

**BASILEJSKÁ ÚMLUVA O KONTROLE POHYBU NEBEZPEČNÝCH
ODPADŮ PŘES HRANICE STÁTŮ A JEJICH ZNEŠKODŇOVÁNÍ**

Co vedlo k vzniku Basilejské úmluvy

Zpřísnění environmentálních předpisů v rozvinutých zemích na konci 80. let 20. století zapříčinilo dramatické zvýšení nákladů na likvidaci nebezpečného odpadu. Hledání levnějšího způsobu, jak se odpadu zbavit, vedlo k jeho vývozu do rozvojových zemí zprostředkovaným obchodníky. Odhalení těchto praktik bylo impulsem pro vznik Úmluvy.

Úmluva byla sjednána v rámci Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) v roce 1989, vstoupila v platnost v roce 1992 a k 1. 7. 2011 má 176 smluvních stran. Rozhodovací orgán tvoří smluvní strany Úmluvy. Zasedání tohoto orgánu, na kterých jsou přijímána rozhodnutí o dalších aktivitách Úmluvy, se konají jednou za dva roky. Sekretariát Úmluvy sídlí ve švýcarské Ženevě.

Pilíře a cíle Úmluvy

- kontrola přeshraničního pohybu nebezpečných odpadů
  - nakládání s odpady šetrně z pohledu životního prostředí s cílem chránit životní prostředí a lidské zdraví
- Minimalizace vzniku nebezpečných odpadů (z hlediska jak jejich množství tak nebezpečnosti), nakládání s odpady co nejbližší místu jejich vzniku a omezování přeshraničního pohybu odpadů představují hlavní cíle Úmluvy.

Přeprava elektroodpadů, zdroj: Basel Action Network

Kompaktor, zdroj: MŽP

Princip kontroly přeshraniční přepravy odpadů pod Úmluvou je založen na proceduře předchozího oznámení a souhlasu. To znamená, že všechny země zapojené do přepravy (země vývozu, dovozu a tranzitu) musí být o přepravě uvědomeny a souhlasit s ní před tím, než započne. Každou zásilku odpadu pak doprovází předepsaný průvodní doklad. Úmluva dává smluvním stranám možnost zakázat dovoz jimi určených odpadů.

Elektroodpady

Jednou z mnoha výzev, kterým aktuálně Úmluva čelí, je vzrůstající produkce použitých elektrozařízení. Z důvodu snížení nákladů na recyklaci jsou tato zařízení mnohdy vyvážena do rozvojových zemí pod záminkou opravy a opětovného použití. V cílové zemi se však často ukáže, že se z velké části jedná o zařízení neopravitelná a dále nepoužitelná. S takovýmto odpadem je pak vzhledem k omezeným kapacitám rozvojových zemích nakládáno za podmínek ohrožujících lidské zdraví a životní prostředí. Země vývozu zároveň přichází o cenné suroviny, jež lze z těchto zařízení zpětně získat.

Regionální centra Úmluvy napomáhají při její realizaci v rozvojových zemích. Pro aktivity těchto center jsou určující potřeby daného regionu. Pro region střední a východní Evropy slouží centrum v Bratislavě.

Úmluva v ČR

Česká a Slovenská Federativní Republika přistoupila k Úmluvě v roce 1991. Pro ČR je Úmluva platná od 1.1.1993. Byla vyhlášena ve Sbírce zákonů pod č. 100/1994 Sb. Úmluva je v ČR naplňována prostřednictvím přímo platné legislativy EU, konkrétně nařízením č. 1013/2006 o přepravě odpadů.

Príslušným orgánem (tj. orgánem odpovědným za příjem oznámení o přeshraniční přepravě odpadů a její povolování) a kontaktním bodem pro Úmluvu je Ministerstvo životního prostředí, odbor odpadů. Rozhodnutí o přepravě odpadů vydává Ministerstvo životního prostředí (odbor odpadů) ve správním řízení.

Jak ČR pomáhá s plněním Úmluvy v rozvojových zemích?

V rámci zahraniční rozvojové spolupráce se ČR podílí na zavádění postupů pro nakládání s odpady (např. v Srbsku, Vietnamu, Moldavsku, na Filipínách) a na sanačních projektech (např. v Kyrgyzstánu, Černé Hoře, Srbsku, Moldavsku, Mongolsku, Zambii).

Kde najít informace?

<http://www.mzp.cz/>

<http://www.basel.int/>

<http://www.ban.org/>

stránky Ministerstva životního prostředí (česky)

stránky Basilejské úmluvy (anglicky)

Basel Action Network – nevládní organizace bojující proti obchodu s nebezpečnými odpady (anglicky)

Kontaktní místo Basilejské úmluvy

Ministerstvo životního prostředí

Odbor odpadů

Tel: +420 267 122 576 (sekretariát)

www.mzp.cz

Řešení prioritních sanačních projektů rozpracovaných Programem OSN pro životní prostředí (UNEP) v Srbsku, Dekanta 2005 – 2007 (příprava roztoku oxidačního činidla)

V roce 2011 vydalo

Ministerstvo životního prostředí